

kommandant van 'De Ruwenberg' verboden, met weinig succes: de gijzelaars bezaten een eigen sleutel van de zaal waar de gecontroleerde pakketten ter verzending opgestapeld werden, en was die controle achter de rug, dan werden de verboden pakketten met levensmiddelen bij de gecontroleerde gezet. Er zijn in Gestel, waar als geschenken van met de gijzelaars meelevende Nederlandse firma's ook grote hoeveelheden wijnen binnenkwamen, 'maaltijden aangericht, met toasten bij voortreffelijke merken, waarover mij', aldus Vestdijk, 'past te zwijgen, al zie ik er niets verwerpelijks in.'¹ Menige gijzelaar kon op zijn verjaardag de vrienden die hij in het kamp gemaakt had, een uitnemende maaltijd aanbieden. De derde verjaardag van prinses Irene (5 augustus '42) werd in Gestel (men houde in het oog dat dit kamp toen al drie maanden bestond en dat er de Indische gijzelaars zaten die pakketten uit Genève kregen) door een aantal gijzelaars gevierd met een apéritief van vermouthe met oude kaas en een lunch die, van de twee wijnen (Moezelwijn en een rode wijn) afgezien, bestond uit bouillon, een zalmsla 'met echte mayonnaise', een komkommersla, crackers, sandwiches met pâté, 'een prachtige (héél overgekomen) taart met een grote oranje-suikerkroon gedekt', meloen en 'echte koffie met echte slagroom.'²

★

Eerder vermeldden wij dat het de Indische gijzelaars, die in Buchenwald al hele lezingen-programma's achter de rug hadden, opviel met hoeveel energie de anti-verzet-gijzelaars in Gestel het houden van lezingen ter hand gingen nemen. In Haaren was het niet anders. Daar vormde prof. Goudriaan al op de derde dag waarop men in gijzeling was (17 juli '42), een commissie, bestaande uit de hoogleraren van Holk (voorzitter), V. J. Koningsberger en de Quay, die onmiddellijk werkprogramma's in elkaar zette als gevolg waarvan men tot december op vier ochtenden in de week (maandag t.e.m. donderdag) een wetenschappelijke lezing zou kunnen bijwonen. Lichtere onderwerpen kwamen spoedig in middaglezingen aan de orde. Ook over Nederlands-Indië werden reeksen voordrachten gehouden. Een eerste-hulp-cursus werd georganiseerd en er werd les gegeven in verscheidene vakken en in het Frans, Duits, Engels, Spaans en Russisch. Al die ontwikkelingsarbeid

¹ S. Vestdijk: 'Sint Michielsgestel', *Maatstaf*, mei 1956, p. 131. ² B. H. van der Gijzel: *St. Michielsgestel*, p. 67.